

ESPERANTO PANORAMA

Tweemaandelijks tijdschrift

Redactie: Drakenhoflaan 97, 2100 Deurne

5de jaargang — nr. 6

november — december 1974

KOSTEN VOOR VERTALINGEN : MILJARDEN DOLLAR

In de wedren om de eerste plaats van de grote geldverspillers in onze moderne maatschappij, is het ongetwijfeld de bewapening die het haalt. De tweede plaats moet zonder twijfel worden toegemeten aan iets dat zo onschuldig lijkt dat men er vrijwel niet over praat : de taalverscheidenheid, met andere woorden, de kosten van vertalingen die het de internationale betrekkingen mogelijk maken zo goed en zo kwaad als het gaat te bestaan.

Zonder de honderdduizenden bladzijden die dagelijks worden vertaald zou er niet alleen een eind komen aan de internationale diplomatie en aan de intergouvernementele organisaties die waken over veiligheid, vrede, voedselvoorziening en gezondheid in de hele wereld, maar zou bovendien iedere vorm van communicatie tussen de landen op gebied van spuurwerk, technologie, intellectuele contacten, industriële, toeristische en handelsuitwisselingen onmiddellijk doen ophouden. Kortom, men zou terug naar het neolitische tijdperk keren, waar iedere gemeenschap in zichzelf opgesloten leefde.

Welnu, hoeveel kost dat taalkundige spinweb dat de wereld toelaat in een honderd talen te communiceren (in plaats van in één enkele, wat heel wat rationeler schijnt) ? Reeds in 1968 kostte een bladzijde van een document in vier talen aan de UNO 87 dollar. Hiermee kan een ondervoede In-

DOOR GIAN-CARLO FIGHIERA
ADJUNCT SECRETARIS-GENERAAL VAN DE
UNIVERSELE VERENIGING VAN REISAGENTSCHAPPEN

diër zowat een jaar leven.

MILJARDEN BLADZIJDEN VERTAALD

Hoeveel bladzijden worden er jaarlijks op onze planeet vertaald ? Miljarden. Alleen al in het wetenschappelijke domein verschijnen geregeld 35 000 gespecialiseerde publikaties, de meeste in een vreemde taal, met 2 miljoen artikels in 50 talen. Bovendien moet men rekening houden met de kosten van simultaanvertaling voor 4000 internationale congressen (dat worden er 10 000 voor het einde van de eeuw) en voor de duizenden kleine bijeenkomsten van minder dan 100 personen (alleen in de EEG al 35 per dag): twee tolken per taal.

Alles bij elkaar genomen kan men zeggen dat in de verscheidene sectoren van het internationale leven de actuele talenchaos het astronomische getal van verscheidene miljarden dollar per jaar kost, met andere woorden, verscheidene keren de totale internationale hulp aan de ontwikkelingslanden. Met de steeds maar stijgende vooruitgang van wetenschappen, techniek en cultuur en met de verhoging van het personenvervoer, kan men zich eraan verwachten dat dat bedrag zich nog voor het einde van deze eeuw verscheidene malen zal verveelvoudigen.

Welnu, dat alles is uiteraard zuivere verkwisting. Eerst en vooral omdat de meertaligheid zeer slecht functioneert. Zij

is immers gebaseerd op het oneindige ver-taalwerk dat wordt gedaan door mensen die niet onfeilbaar zijn. Bovendien omdat de-ze verscheidenheid van talen de vrije cir-culatie van ideeën verhindert. Tussen mens en mens komt een derde vreemd element : de vertaler. En ten laatste omdat men met ver-scheidene talen werkt, hoewel één genoeg zou zijn om elkaar te verstaan.

Ter wille van prestige zal geen enkel land aanvaarden dat de taal van een andere natie de enige hulptaal wordt. Wel het tegendeel is waar. Het aantal officiële talen wordt groter. Een bewijs daarvan is dat China en Arabië ook hun taal tot officiële taal heb-ben doen maken in de Verenigde Naties.

EEN OPLOSSING ZONDER VEEL KOSTEN

De enige oplossing blijft het Esperanto, een neutrale, moderne taal die aangepast is aan alle eisen van onze tijd. Ze is veel eenvoudiger dan andere talen en kent geen uitzonderingen. Volgens verscheidene professoren kan ze 6 tot 10 maal vlugger worden aangeleerd dan een andere vreemde taal. Bovendien heeft ze het voordeel bij-na 90 jaar uitgetest te zijn geweest. Er is dan ook al een heel arsenaal technische, commerciële en andere woordenboeken. Van-uit literair standpunt gezien is het Espe-ranto zeer rijk en harmonieus. Vertalingen op rijm van Dante, Gezelle of honderden an-deren bewijzen dat. Daarnaast vinden wij een zeer uitgebreide originele literatuur, zowel poësie, proza als toneelwerken.

De invoering van het Esperanto op de scho-len zou het wereldtalenprobleem in enkele jaren oplossen, het zou van de belastings-plichtige enkele miljarden minder vergen, de mensheid van ontelbare uren werk ontlas-ten en een enorme energie voor andere meer zinvolle doeleinden vrijmaken.

Bestaat er een rationeler, een modernere en terzelfdertijd een gemakkelijker aanvaard-bare oplossing voor iedereen ?

=====

Sciigo al la sekretarioj de la diversaj Esperanto-organizoj:

Informoj kiu aperu en la venonta numero de Esperanto-Panorama (januaro-februaro), devas esti ĉe la redakcio (Drakenhoflaan 97, 2100 Deurne) plej laste la 20-an de novembro, do pli frue ol kutime pro la jarfinaj festoj ! Koran dankon.

NIEUWE JAARGANG

Wij verzoeken onze lezers, voor zover nog niet gedaan, voor de nieuwe jaar-gang hun bijdrage nu te willen storten. De eenvoudigste methode is een storting of overschrijving op de postrekening van onze penningmeester, de heer R. Balleux, Oude Donkiaan 83, 2100 Deurne, prk. nr. 000-0449386-82, met vermelding "voor Esperanto-Panorama". Nieuwe lezers graag bovendien met de aanduiding "nieuwe lezer".

Nederlanders kunnen hun bijdrage betalen op het Nederlandse gironummer 505590 t.n.v. P. Peeraerts, Deurne.

Ondanks de inflatie en de stijging van de posttarieven behouden we het abonnementsstarief op 25 fr. in België en op 2 gulden in Nederland.

ESPERANTO-WINTERCYCLUS

IN ANTWERPEN

Het grote succes van de Esperanto-winter-cyclus 1973-1974, heeft het bestuur van de Antwerpse afdeling van Universala Espe-ranto-Asocio ertoe aangezet hiervan deze winter een tweede uitgave te organiseren. De sprekers die dit jaar hebben toegezegd zijn Drs. F. Roose uit Brugge die het zal hebben over "De Geest van de Renaissance", H. Bakker uit Amsterdam met "Etnische min-derheden en politiek" en nog verscheidene anderen.

Alle programma's zullen plaatshebben in de feestzaal van het Archief en Museum van Vlaams Cultuurleven in de Minderbroeders-straat te Antwerpen de eerste vrijdag van de maanden november, december, januari, fe-bruari en maart om 20 u. De toegang is zoals steeds gratis maar een vrijwillige schenking voor het dekken van de kosten is natuurlijk steeds welkom. Zulks kan ook gebeuren op prk. 000-0072654-01 van "La Verda Stelo", Deurne.

Gezien het hoogstaande culturele peil van deze cyclus en zijn belang voor de Espe-rantobeweging in Vlaanderen, kunnen we al-len ten stelligste aanraden op deze zeer interessante avonden aanwezig te zijn. Verdere details vindt u in ieder nummer op blz. 6 in de "Activiteitenkalender".

MEER DAN 40 000 VERTALINGEN

Na Lenin (381 vertalingen) en de Bijbel (215) volgen op de lijst van de meest vertaalde schrijvers over de hele wereld in 1971:

twee romanciers - jeugdschrijfsters : de En-gelse Enid Blyton (165) en de Zweedse Astri Lindgren (85);

de twee groten van de Marxistische gedachte Karl Marx (148) en Frederik Engels (128);

Agatha Christie (144) en Georges Simenon met 132 die de meest verspreide auteurs van po-litieromans blijven;

Jules Verne (143), de eerste van de science fiction-schrijvers; Dostojevsky met 110 ver-talingen, Mark Twain met 90 en Pearl S. Buck met 89 vervolledigen de kopgroep.

Deze cijfers zijn overgenomen uit het 24ste deel van de Index Translationum, de biblio-grafische catalogus van vertalingen die ie-der jaar door Unesco wordt uitgegeven.

De schrijvers van de voornaamste werken uit de wereldliteratuur komen steeds op een zeer vooraanstaande plaats : Tolstoj kreeg nu 82 vertalingen, Grimm 76, Shakespeare 70, Bal-zac 68, Dickens 66, Tsjechov 61, Andersen 58, Poesjkin 56, Zola 53 en Guy de Maupas-sant 51. Vermelden wij ook nog Victor Hugo (47), Gogolj (46), Daniël Defoe (45), Edgar Allan Poe en Kipling (41), Goethe (40), 38 voor Stendhal en 32 voor Oscar Wilde, Swift en Flaubert (28), Toergeniëv (27) en Caroll en Cervantes 20.

Wat de oudheid betreft registreerde men 49 vertalingen van Homeros, 47 van Plato, 30 van Cicero, 23 van Aristoteles, 21 van Sof-okles, 14 van de Heilige Augustinus en 13 van Titus Maccius Plautus.

Bij de hedendaagse grote schrijvers komt op de eerste plaats Alexandr Solzjnitsin (met Goelag Archipel) met 79 vertalingen. Op de tweede staat nog steeds Ernest Hemingway die 75 vertalingen kent. Dan volgen Gorky (61) Moravia (52), Hermann Hoss (48), Camus (45) Thomas Mann (44), Steinbeck (40) en Bertolt Brecht, Graham Greene en Henry Miller ieder 33. Vervolgens Faulkner en Kafka (24), Gide en Joyce (23), Colette, Miguel A. Asturias en Simone de Beauvoir (22), Proust (21), S. Fitzgerald (17), Lawrence Durrell (16) en G. Garcia Marquez (15).

Terwijl de ideeën van Mao Tse Dong 25 maal vertaald werden (waaronder in het Esperanto) noteert men tussen de mémoires of geschrif-ten van staatshoofden of politieke persona-liteiten 14 vertalingen van Generaal Ch. De

Gaulle, 13 van Che Guevarà, 9 van Chroesj-tsjov, 5 van Churchill en 3 van Eisenhower.

Op het gebied van de filosofie, de weten-schappen en de economie vindt men vertaal-de werken van Freud (47), Jean Piaget (45) Erich Fromm (36), Bertrand Russell (34) en van Jean-Paul Sartre (32).

De romantische, fantastische of detective-verhalen hebben altijd een groot succes of het nu romanschrijvers zijn uit het verleden - vader Dumas (53), Edgar Wallace en Cronin (52), Jack London (51), R. Stevenson (44), Walter Scott (32), Fenimore Cooper (31) - of hedendaagse auteurs zoals McLean (56), James Hadley Chase (52) en Erle Stan-ley Gardner (50).

Een gunstig teken van de verbetering van de internationale culturele uitwisselingen is de voortdurende vermeerdering van het aan-tal vertalingen over de hele wereld, zoals eens te meer wordt aangetoond door de "In-dex Translationum" die voor het jaar 1971 melding maakt van 42 970 vertalingen in 71 landen, tegenover 38.172 in 65 landen in het jaar 1970.

Met 4730 vertaalde werken heeft de Sovjet-unie opnieuw de eerste plaats veroverd die haar vorig jaar ontnomen was door de Duit-se Bondsrepubliek en de Duitse Democrati-sche Republiek. Deze twee volgen dichtbij hoewel hun totaal aantal vertalingen ver-minderde van 5932 tot 4649. Spanje, weer op de derde plaats, verhoogt zijn getal nog (3148 tegenover 2944), voor Denemarken dat het merkwaardige cijfer van 3038 vertaalde werken heeft in plaats van 1252 in 1969... Op de vijfde plaats komen de Verenigde Sta-ten van Amerika, achteruitgegaan tegenover het jaar 1970 (2284 tegenover 2569), ge-volgd door Italië dat een vermeerdering in 1971 kende (2282 in plaats van 1587). Dan komen in volgorde Japan, Frankrijk, Joego-slavië, Nederland, Brazilië, België (op de 10de plaats), Hongarije en Turkije.

De meest succesrijke vertaling in het Es-peranto van het jaar 1971 was "Mi estas Pe-lé" (Ik ben Pelé) uit het Portugees ver-taald door F. Almada, gevolgd door "Vortoj de prezidanto Mau Zedong" (het beroemde in Peking uitgegeven "Rode Boekje"). In de reeks "klassieke literatuur" vinden we in de eerste rangen "La Besto-Farmo", vertal-ling van het bekende "Animal Farm" van de Engelse schrijver George Orwell, en vertal-lingen van hedendaagse Japanse auteurs die bij ons helaas minder bekend zijn.

(uit Unesco-Nieuws)

ACTIVITEITENKALENDER

ANTWERPEN

Koninklijke Esperantogroep „La Verda Stelo" v.z.w., Drakenhoflaan 97, 2100 Deurne. Tel. (031) 66 73 61 en (031) 21 59 64.

Bijeenkomsten: vrijdags om 20.15 u. stipt in zaal „Capitole", Gemeentestraat 15, 2000 Antwerpen.

- 1/11 - → géén bijeenkomst ! ←
- 3/11 (zondag) - Wandeling in de omgeving van Niel o.l.v. de hr. R. de Roover. Bijeenkomst om 14.30 u. op het Kerkplein van Niel.
- 8/11 - Eerste voordracht in het kader van de Esperanto-Wintercyclus 1974-1975. Drs Middelkoop, docente Esperanto aan de universiteit van Amsterdam, zal de cyclus openen. Plaats: Archief en Museum van het Vlaamse Cultuurleven, Minderbroedersstraat, Antwerpen. Tijd 20u. Bovendien boekententoonstelling.
- 15/11 - Spreekbeurt door de hr. J. Haazen over "Natuurwetten en menselijk waarnemingsvermogen".
- 22/11 - „Wat doe je na zessen ?" Interviews over bekende en minder bekende hobby's.
- 23/11 (zaterdag) - 3de Esperantobal met medewerking van HiFi-Studio in de gelagzaal van het Ringtheater, Pastorijstraat 23, 2000 Antwerpen, vanaf 20 u. Iedereen is hartelijk welkom !
- 29/11 - „Spreeken in het openbaar" (deel 2). Voordracht door de hr. P. Peeraerts.
- 1/12 (zondag) - Onbekende hoekjes in Mortsel. Geleide wandeling door de hr. J. Bovenveerd. Bijeenkomst om 14.30 u. aan het station van Mortsel-Deurnesteenweg (lijnbus 33 tot station Mortsel of, als je niet tegen 10 minuten lopen opkijkt, bus 16 tot de luchthaven).
- 6/12 - Tweede voordracht van de Esperanto-Wintercyclus en tegelijkertijd plechtige Dr. L. L. Zamenhofherdenking. Details volgen. Voor plaats en tijd, zie 8/11.
- 8/12 - St.-Niklaasfeest voor al onze jonge leden om 15 u. Meer informatie krijgt U langs een speciale circulaire.
- 13/12 - „Da Capo". Tijdens dat programma kunnen fragmenten uit programma's die in het afgelopen jaar in de Antwerpse Esperantogroep werden gepresenteerd in de mate van het mogelijke opnieuw gebracht worden. Zou U een deel van een interessante toespraak, een film, een diareeks of dergelijke willen opnieuw beluisteren of bekijken, maak dan uw wens schriftelijk over aan het secretariaat, Drakenhoflaan 97, 2100 Deurne en dat zo spoedig mogelijk, maar ten laatste op 30 november. Wij trachten het voor U klaar te spelen !
- 20/12 - „Spreeken in het openbaar" (deel 3). Voordracht door de hr. P. Peeraerts.
- 27/12 - Eindejaarsmuziekkwis gepresenteerd door de hr. A. van de Wouwer.

Lidmaatschap: 250 fr. op rek. nr. 000-0072654-01 t.n.v. „La Verda Stelo", 2000 Antwerpen.

BLANKENBERGE

Blankenbergse Esperantogroep, Koninginnelaan 14, 8370 Blankenberge. Tel. (050) 41 25 75.

Bijeenkomsten: 's woensdags om 20 u., Koninginnelaan 14.
Lidmaatschap: 250 fr. op rek. nr. 000-0506210-64 van Mej. M. van Mullem, Blankenberge.

BRUGGE

Brugse Esperantogroep, Filips de Goedelaan 18, 8000 Brugge. Tel. (050) 31 83 58.
Bijeenkomsten: dinsdags om 20 u. in Strijdershuis, Hallestraat 14, 8000 Brugge.
Lidmaatschap: 250 fr. op rek. 000-0483533-85 t.n.v. Bruĝa Grupo Esperantista.

Brugse Esperantovereniging „Paco kaj Justeco", St.-Klaradreef 59, 8000 Brugge.
Bijeenkomsten: donderdags om 20 u.
Lidmaatschap: 250 fr. op rek. nr. 000-0993949-87 van Mevr. Maertens, Brugge.

BRUSSEL

Reĝa Esperantista Brusela Grupo, de Smet de Naeyerlaan 154, 1090 Brussel. Tel. (02) 428 41 43.

Lidmaatschap: 250 fr. op rek. nr. 000-0123048-52 t.n.v. Esperantista Brusela Grupo, Brussel.

GENT

Genta Klubo, Belgradostraat 43, 9000 Gent. Tel. (091) 23 56 40.

Bijeenkomsten: de eerste woensdag van iedere maand om 20 u.
Lidmaatschap: 250 fr. op rek. nr. 000-0476982-33 t.n.v. A. van de Velde, Gent.

KALMTHOUT

„La Erikejo", Kijkuitstraat 17, 2180 Kalmthout. Tel. (031) 66 73 61.

Bijeenkomsten: de laatste woensdag van de maand om 20 u.

27/11 - Spreekbeurt met dia's en film door de hr. L. de Bruyne (stationsschef Linkebeek) over „Kopenhagen ligt op de route der trekvogels". Plaats nog te bepalen.

18/12 - Gezellig avondmaal met o.a. Zamenhofherdenking. Details volgen.

Lidmaatschap: 250 fr. op rek. nr. 628-5250797-94 t.n.v. „La Erikejo", Kalmthout.

KORTRIJK

„La Konkordo", Oudenaardsesteenweg 158, 8500 Kortrijk. Tel. (056) 22 16 54 en (056) 22 00 11.

Bijeenkomsten: de 2de en de 4de woensdag van de maand om 19.30 u. in Groeningheem, Passionistenlaan, 8500 Kortrijk.

Lidmaatschap: 250 fr. op rek. nr. 000-0196906-93 t.n.v. Gerard Debrouwere, Kortrijk.

LEUVEN

Leuvense Esperantovereniging, Diestsevest 56, 3000 Leuven. Tel. (016) 22 39 59.

Bijeenkomsten: donderdags om 20 u., Diestsevest 56, 3000 Leuven.
Lidmaatschap: 250 fr. op rek. nr. 000-0405035-60 t.n.v. mej. M.G. Saelemakers.

3/10 - Filmisch rapport over het Esperantowereldcongres in Hamburg.

24/10 - „Utilaj danĝeruloj" door mevr. A. Meurrens.

14/11 - Moderne tendensen in de studie van de literatuur, door J. Michiels.

28/11 - De wereld waarin wij leven, spreekbeurt door de hr. J. Verstraeten.

5/12 - Poësieavond met liederen m.m.v. verscheidene leden.

12/12 - Culturele ontspanningsavond georganiseerd door mej. Saelemaekers.

NATIONALE GROEPEN

Belga Esperantista Fervojista Asocio (Afdeling Spoor), Station Etterbeek, 1050 Brussel.

Jaarvergadering van BEFA op 26 en 27 oktober in de volkshogeschool "De Sirkel" in Drongen. Op het programma staan buiten de gezamenlijke maaltijden (enkel voor de personen die hiervoor inschreven) film- en diavoorstellingen, de jaarvergadering, een feestavond met bal en een boottocht op de Leie. Voor verdere informatie kunt u zich wenden tot BEFA, station Etterbeek, 1050 Etterbeek. Ook niet-spoormannen zijn zoals steeds hartelijk welkom!

■ ■ ■ ■ ■ TELEX ■ ■ ■ ■ ■

Londen - De Rotary-club van Groot-Brittannië heeft onlangs een motie gestemd waarin zij het beheer van de Internationale en Nationale Rotary-Clubs vraagt het taalprobleem en voornamelijk de waarde van het Esperanto te onderzoeken. ---

Peking - Het Chinese verhaal "Ik wil naar school" dat oorspronkelijk in het Esperanto werd geschreven in 1959 is zopas in het Duits vertaald. Even daarvoor was al een Italiaanse versie tot stand gekomen. Het is de derde keer dat het Esperanto als brugtaal dient voor vertalingen uit de Chinese literatuur. ---

Tel Aviv - Prentkaarten in 6 kleuren met recepten in het Esperanto voor desserts en andere gerechten met avogado-peren werden uitgegeven door en zijn verkrijgbaar tegen 1 internationaal antwoordcoupon bij Postkesto 33147, Tel Aviv, Israël. ---

In zijn boek "De geschiedenis van de steno-graphie" zegt prof. Jan Petrašek uit Tsjechoslowakije dat het Esperanto zeer grote diensten heeft bewezen aan Tsjechische beroepsmensen in hun internationale contacten. ---

Stockholm - Het jaarverslag van de Zweedse Speleologische Vereniging publiceert voortaal ook resumés in het Esperanto. ---

Rio de Janeiro - Nog deze maand verschijnt in Rio de Janeiro de Portugese vertaling — en hiermee de vijfde in de reeks — van het oorspronkelijk Duitse leerwerk „Esperanto Programita". Er bestaan reeds bewerkingen in het Engels, Zweeds, Italiaans en Nederlands en verscheidene andere, onder meer in het Spaans en het Hongaars, zijn in voorbereiding. ---

Canberra - In Australië is er een tabaksoort op de markt gekomen die „Esperanto — The International Language" (E., de internationale taal) heet. ---

Quebec - De wereldorganisatie „Scholen als een instrument voor de vrede" die haar congres in Quebec (Canada) zal houden midden 1975, zal 3 talen gebruiken: Engels en Frans (de beide landstalen van Canada) en Esperanto. ---

Achterbroek - In het Noordantwerpse en vrijwel vergeten dorpje Achterbroek was het begin oktober vrijdruk ter wille van een grootse boekenshow waar ook honderden Esperantowerken te zien waren. Mevrouw De Backer, onze minister van Nederlandse Cultuur, had voor de Esperantostand veel belangstelling. ---

Brussel - Het Dagelijks Bestuur van de Belgische Esperanto-Federatie zal voorstellen om aan alle leden gratis het tijdschrift "Esperanto" van UEA te bezorgen vanaf januari 1975. Over dat voorstel zal de Raad van Beheer in november moeten beslissen. ---

Parijs - De administratie van Franse Posterijen deelt mee dat voor telegrammen naar Polen alleen nog de volgende talen mogen worden gebruikt: Duits, Engels, Spaans, Frans, Pools, Russisch en Esperanto. ---

San'a - De Arabische staat Jemen zal weldra een volledige reeks van postzegels uitgeven met de Internationale Taal als onderwerp. ---

Deurne - Gebruikte postzegels die u niet wenst bij te houden worden door ons in dank aanvaard. Zend uw overschotten aan het redactie-adres. De opbrengst van de verkoop van die zegels komt integraal ten goede aan de Universala Esperanto-Asocio. ---

Antwerpen - De Antwerpse Esperantogroep „La Verda Stelo" heeft een boekenlijst uitgegeven waarin de voornaamste werken in of over Esperanto die op het ogenblik in deze groep te verkrijgen zijn, staan opgesomd. De lijst is gratis verkrijgbaar. ---